

Universitätsbibliothek Paderborn

**Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi
Maioris Apvd Heripolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ...
Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri
potuerunt, omnia**

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Heripolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
fundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofurti, 1601

XXVI. Ioan. Trit. Abbas Span. Iacobo Kymolano theologo salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Trithemius

Opera
Historia

Matth. 7.
Lxx. 11.

Orandum
esse pro inimicis
sensu

tenus bonum quod nostra consequi merita nequeunt, tuis precibus per Dei misericordia nobis concedatur. Scio enim quod oratio humilantis se nubes penetrat, & vacua non evanescet, saluatore nostro in sacro promittente Euangelio: *Pete, inquit, & dabitur vobis.* *Quarite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis.* Omnis n. qui perit accipit, qui querit invenit, & pulsanti aperietur. Nam sicut apostolus Christi Iacobus dicit: *mulinū valeat oratio in fidei aſſiduitate.* Nec tua pro nobis oratione fusa carebis, dicente Papa Gregorio: *Quiſquis pro aliis intercederet, renittitur, ſibi potius ex charitate ſuffragatur, & pro ſemetipſo citius exaudiri meretur, quanto de nouo eius pro aliis intercedit.* Pro ſe namq; orare, Chryſtoſomo teſte necessitatis eſt, pro aliis autem fraternalis charitatis. Dulcior autem ante Deum eſt oratio, non quā necessitas transmittit, sed quā charitas fraternalis cōmendat. Et sanctus p̄aſul Ambroſius: *Si pro te rogas tantum pro te ſolus orabis, ſi autem rogas pro omnib; pro te quoq; rogarunt omnes.* Oratio vero tunc perfecta eſt & facile impetrat optatum, vbi cauſa clamat, & lingua, & cor, & actus, & ſermo, & vita, & cogitatio tota, ſicut & Menander paucis exprimit dicens, *vix d' myracia d' m'.* Id eſt: *inflata orationis exauditor eſt Deus.* Magna aut ille voce clamat ad Dominū, qui etiā linguitate at, bonis tamen operibus perſueranter clamat. Talem te cum ſciamus oratorem puritate mentis in ſignem, & vita ſanctum, te iterum atq; iterum rogamus ora pro nobis & vale. Ex Colonia 22. die mensis Iulii. Anno Christianorum 1505.

XXVI.

IOAN. TRIT. ABBAS SPAN. IACOBO KYMOLA
no theologo ſalutem.

20

ARNOldus Boſtius Concarneſita quondam tuus in Conuentu tuo Gandensi, vir meo iudicio doctus & sanctus, cum te nimium aſtronomia & ſeculariumq; literarum ſtudiis deditū cerneret dehortari conſueuit, & vt magis te ad ſcientiam conſerbes diuinarū ſcripturarum, pia ſedulitate admonere. Vnde & me literis suis dulcissimis, quarum beneficio ut noſti ſemper fuit largiſſimus aliquoties rogauit, quatenus te per epiftolam à nimia & curioſitate & vanitate ſecularium ſtudiorum corrigerem, & ad veram ſapientiam, quae in ſactis literis continentur, omni ſtudio prouocarem. Verebarut enim vir optimus, ne mēs tenera lenociiſis muſarum ſemel duleiter infecta, in delectationem mundanae ſapientie, quae ſtultitia eſt coram Deo, paulatim rueret, vnde in nauſeam poſtea, ſicut multis contigit, diuinarum ſcripturarum pertueniret. Ego autem qui iuſta poſulantī miro eius deuinitus amore non poteram negare conſenſum, feci pro viribus quod hortabatur. Scripti ad te, non me peccaret, prolixam ſatis epiftolam, in qua ut noſti & ſecularis literatura ſcientiam deficiente ſpirituali ſapientia vanam, & ſacra intelligentiam ſcripturae ſine noſtitia philoſophiae ſecularis, multimoda ratione oſtendi nobis eſſe diſſicilem. Tandem in fine coelum iſſe me memini, non plus ſcientiae mundane viro clauſtrali neceſſarium, neq; amplius deſiderandum, quam diuinarū ſcripturarum intelligentia requirit. Nam ſicut beatus Ambroſius ait: *philofophia que eſt circa elementa mundi, qualis eſt aſtronomia, magis eſt falſa quam vera ſapientia.* Scrutatur enim plaga mundi, & ſpatiā rimatur, que ſibi prodeſſe nihil poſſant. Vnde etiam sanctus abbas Clareuallis Bernardus hiſ pene ſimilia dicit in canticis. *Philofophorū verba loquacitas non bonus eſt imber, qui ſterilitatem magis intulit terris quam fertilitatem.* Vnde quoque ſapientia ſecularis inebriat quidem, ſed male, quoniam non edificat mentem ſed inflat, & via celeſtis ſapientia precludit. Puder me horum temporum, in quibus pudicissima virgo philoſophia noſtra coeleſtis, quam græco vocabulo Theologiam vocamus, vſq; adeo quatinus meretricularum ſocietate corrumpitur, vt pene nuſquā ornata videatur. Quasi nobis ad ſtudium coeleſtis doſtrinae minus ſufficiat Euangelium Christi, deſintq; ad fidem noſtrā confirmationē diuinarū tellimonia ſcripturarum, vt in omni pene fermone ad Christianos de fide, gentilium ſit neceſſe opiniones iatroducere ſapientum. Quantum ad fidem Christianæ iatitutionem pertinet, Euāgelium Christi ſaluatoris abunde ſufficit, quia ſicut diuus Bartholomeus apolloſus ab Ariopagita Dionyſio in theologia myſtica introductus ait, & latum & magnum eſt, rurſusq; conciſum. Magnum eſt Euāgelium Christi, quia omnem continet disciplinam ſapientiae coeleſtis: latum eſt, quoniam qui cquid ad confirmationē ſacrosancte fidei Christianorū videtur neceſſarium abundantissime docere, rurſusq; conciſum, quia nihil continet inutile, nihil in eo reperitur ſuperfluum. Hanc Euāgelii Christi ſufficientiam legis & prophetarum vaticinio promiſſam, doctrina quoque & prædicatione apostolica luculentissime explicatam, veruſiores sanctæ recordationis integrerimi doctores optime intellexerunt, qui in declamandis ad populum ſermonibus, ſacro-

In Ecclēſia
verbū Dei
non phi-
loſophia do-
cēti debet.

nt, tuis precibus per Dei misericordiam
tis se nubes penetrat, & vacua nisi
angelio: Petite, inquit, & audiret eum
qui petit accipit, qui quærit non re-
tus dicit: multum vales oratio tuas
a Gregorio: Quisquis pro alio meret,
so citius exaudiri meretur, quæstus deinceps
o teste necessitas est, pro aliis accepta
io, non quæ necessitas transmigratur: d
al Ambrosius: Si proter rogastam
nt omnes: Oratio vero runcenit
a, & cor, & actus, & sermo, & verbi
cens. vix de regia ex aliis, sed id
mat ad Dominum, qui efflingerat
em te cum sciamus orationem pura-
cerum rogamus ora pro nobis &c. v.
1505.

tuus in Conventu tuo Ganden, vir
astronomia secularium: literatur
eis te ad Scientiam conferens distin-
teris suis dulcissimis, quærum bene-
fici, quatenus te per epistolam à nra
igerem, & ad veram sapientiam, que
Verebatur enim vir opimus, nra
delectationem mundane sapientie
in nauicam posse, sicut multos
qui iusta postulanti miro eum de-
viribus quod hortabantur. Scerit
vi nostri & secularis literaturam
intelligentiam scriptura sine nobis
obis esse difficultem. Tandem in medi-
caustrali necessarium, neq; amplius
certia requirit. Nam sicut beatitudi-
nis est afstromonia, magis est falso
r, que fibi prodest menti possum. Vade
ilia dicit in cantics. Philosophorum
tutli terris quam fertilitatem, i in qua
on adficat mentem sediugia, & curia-
in quibus pudicissima virgo philo-
sophiam vocamus, vsq; adeo quæ
cne busquā ornata videamus. Quæ
Euangelium Christi, desinto, adhuc
n, vt in omni pene sermones &
ucere sapientum. Quantum ad fidem
saliutoris abunde sufficiunt quæ
nyssio in theologia mythicando
lignum est Euangelium Christi, qua
um est, quoniam quicquid ab
cessarium abundantissime esse
eo reperiuit superfluum. Hinc
incipio promissam, doctrina aperte-
n, veritiores sancti recessores
clamandis ad populum sermonibus
fave

facro sanctam Christi doctrinam, promissa quoq; prophetarum, & apostolorum sanctio-
nes in medium produxerunt. Nostri autem concionatores maiore in numero, purissimos
Dei sermones Aristotelicis Iulianisque intermiscent opinionibus, crebrius philosophos
gentilium quam Christi Apostolos allegantes. Proh pudor, tam celebris facta est verbi Dei
præconibus peripateticorum auctoritas, vt in cathedra Christi crebrius Aristoteles cite-
tur in medium quam Paulus aut Petrus sacratissimi principes apostolorum. Quid talium
sermones simplici & indocto Dei populo proficiunt, in quibus ad ostentationem totum,
ad compunctionem vero nihil inducitur? Ad scholas Gymnosophistarum istæ meretri-
culæ gentiliumq; traditiones remittendæ sunt, vt in schola Christi nihil aliud quam do-
ctrina Christi pura & immaculata prædicetur. Furfures enim purissimæ farinæ cōmisicuit,
quisquis hunc prædicandi modum primus adiuvenit. Reuolue precor omnium sanctorum
patrum sermones veterum, simul & celebratissimas eorumdem homilias, & vide si gentilium
philosophorum furfures inuenias farinas commissas Christianæ puritatis. Disquire
obsecro quam diligentissime Origenis, Hippoliti, Cypriani, Hilarii, Gregorii Nazianzeni,
Ambrosii, Basilii, Chrysostomi, Hieronymi, Maximi, Seueriani, Augustini, Fulgentii, Gre-
gorii papæ, Isidori, Bedæ, Rabani, Albini, Haymonis, Petri Damiani, Anselmi, Bernardi, a-
liorumque veterum sanctissimorum patrum homilias atque sermones, & non innuenies
aliud in eis quam Christi doctrinam veram, solidam, puram, & ab omni fermento gentilium
translationum alienam. Non ibi allegatur peripateticus ille Aristoteles, non Porphy-
rius apostata, non Plato, non Auerrois, non Cicero, non denique ex reliqua cohorte gen-
tilium quisquam, sed ipsa duntaxat Dei patris sapientia Christus Iesus, ipsiusque summa
veritatis Apostoli, sancti patriarchæ atque Prophetæ. Indignum plane / meo iudicio /
genus docendi, vt in schola Christi, quasi pro dictorum spiritus sancti confirmatione,
illorum audiantur nomina recitari, quorum spiritus absque ambiguitate à Christo pe-
nitus sunt alieni. Non enim cognoverunt Dei sapientiam ipsius mundi sapientes,
& propterea in suis vanitatibus turpiter euauerunt. Sunt inter Christianos alioquin scio-
pi eisferentes, qui nimia temeritate presumptuosi, ausi sunt confirmare Socratem philosophum, tam in
vita quam in morte atque doctrina, Saluator: nostro prestito sic figuram, comparationem
illius ad Christum facientes nimis absurdam, proteruam, & Christianis auribus nullatenus
tolerandam, quasi à cultura idolorum fuerit alienus, qui iam moriturus, vt Plato in Pha-
done meminit, ultimum verborum suorum tale dixit: O Crito, Esculapius gallum debemus,
quem redite, neque negligatis. Sed esto quod nullus mortalium nouerit consilium Domini,
neque per hoc tantorum virorum certa possit à nobis in medium afferri damnatio, maxi-
me qui Christi saluatoris nostri nativitatem in carne præcesserunt, quæ sermonum Dei
concionatorem impellit necessitas, vt in Ecclesia sancta, quæ Christianorum est schola,
verba gentilium & Christi ignorantium philosophorum, cum doctrina intermixcat summa
veritatis, cum sacra nobis scriptura ad Christianæ institutionem vita abunde sufficiat,
nec opus sit aliunde quicquam mutuare. Stultus autem est omnis prædictor, si doctrinæ
Christi gentilium dictis philosophorum existimat decorandam, de qua sanctus propheta
præstans paruulis. Et iterum: Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum
terra, purgatum septuplam. Ipse quoque Dominus noster Iesus Christus in Euangeliō x^o Io-
annem dicit: Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt. Quæ ergo conuentio mortis
ad vitam, aut quæ comparatio lucis ad tenebras? Si verba Christi spiritus sunt & vita, pro-
fecto non sunt eis verba non in Domino mortuorum commiscenda. Sed audi quid Fir-
mianus dicat Laertianus. Diuina, inquit, eruditio dialecticam, in qua omnis loquendi ratio conti-
netur, non desiderat, quia non in lingua sed in corde sapientia est: nec interest quæ vitare sermone, vbi
res queruntur non verba. Et nos non de grammatico aut oratore, quorum scientia est, quo-
modo loqui deceat, sed de sapiente disserimus cuius doctrina est quomodo vivere oporteat. Sed auti quid Fir-
mianus dicat Laertianus. Diuina, inquit, eruditio dialecticam, in qua omnis loquendi ratio conti-
netur, non desiderat, quia non in lingua sed in corde sapientia est: nec interest quæ vitare sermone, vbi
res queruntur non verba. Et nos non de grammatico aut oratore, quorum scientia est, quo-
modo loqui deceat, sed de sapiente disserimus cuius doctrina est quomodo vivere oporteat. Quod si neque physica illa ratio necessaria est, adhac neque logica, quia beatum
facere non possunt, restat vt in sola ethica totius philosophiae vis continetur, ad quam
se abiecit omibus Socrates contulisse dicitur, in qua etiam parte quoniam philosophi
errauerunt, qui summum bonum cuius cupiendi gratia generati sunt, non comprehendere
runt. Apparet ergo falsam esse & inanem omnem philosophiam gentilium, & ob id sacris
Christi doctrinis nullatenus commiscenda, quia nec instituit ad iustitiae munera, nec officium
hominis rationesque confirmat. Concionatoris autem in Dei Ecclesia constituti
populo pro-
ficiunt est, legem & doctrinam Domini nostri saluatoris Iesu Christi populo fideliter
poni debent. Lex & Eu-
angelium
populo pro-
ficiunt
poni debent.
proponere, compunctionem & deuotionem mentibus auditorum inculcare, eosque ad
iustitiae

iustitiae obseruantiam, & internum Dei amorem totis viribus inflammare. Hoc autem fieri aliter quam doctrina Christi non potest, quia sanctus Dei spiritus gratiae dona non influit, ubi non Christi verba, sed gentilium stultitiam offendit. Non legimus quempiam nostrorum ex sermone gentilium philosophorum testimonis confirmatio, gratiam cœcepisse spiritus sancti, aut internæ compunctionis vñquā sensisse suspicio. Sua enim Dei spiritus fœcundare semina consuevit non aliena, suos Dei Filius virtutis infusione confirmat sermones, non philosophorum gentilium vaniloquia. O priscorum saecula patrum aurea, quando spiritus sanctus per eos sua verba loquebatur ad populum, non illi propria vel aliena, quia tunc reuera mentibus auditorum gratiam suam contulit, quādō sua in eis semina proiecta non gentilium agnouit. Sancti etenim prædicatores, diuini spiritus inspiratio, ardentes, verba ad populum Dei cum humili sinceritate loquebantur ignita, quorū illi ardore succensi ad omnem mandatorum Christi obseruantiam voluntari reddebantur atque fortissimi. Verba tunc quidem prædicatorum gratia spiritus ignita, mentes & corda populorum paraeuere flammantia, egitque tum misericordia Dei multa inter Christianos miranda, præstans virtusque, prædicantibus videlicet simul & audientibus virtutum omnium incrementa. Ad poenitentiam subito peccatores conuerterebatur, incredibilis gratia compunctionis mentes auditorum imbuens; amor quoque Dei seruans candenq; dulciter corda omnium incendit, & terrenorum inducens contemptum ad quarumcumque tolerantiam tribulationum pro Christi amore fortiter armavit. Erat enim sermo dōctorum tunc omnium Christianus, simplex, purus & integer, non gentilium opinione fœdatus, non confusa quotarum allegatione cicatricosus, neq; fabulis, & risum mouentibus, verbis interruptus, aut curiosis inutilibusq; cauillationibus turgidus, seu ad vanam astimationem prædicantium excoxitatus. Horum te patrum imitatorem esse decet Kymolane, qui vera amatores sapientia, non siam sed Christi gloriam, & auditorū vtilitatem in omnibus quæsuerunt. Caeu imitator fias eorum qui non Christum prædicant modo Christiano, qui vel gloriam quærunt ab hominibus, vel commodum rei temporalis. Adverat te philosophia in, quæ Christum Dei virtutem & sapientiam profiteretur, prædicat, amat, laudat, imitat, arque, præcinxisti, in eius oportet fideliter dilectione permaneas, ut fructum sempiternæ felicitatis accipere merearis. Venire autem ad veram sapientiam nequeunt, qui falsam imitantur. Et quænam est sapientia falsa, nisi quæ huius mundi amatoribus se magna videtur? Hæc est sapientia mundi, diuino teste Gregorio, cor machinationibus tegere, sensum verbis velare, quæ falsa sunt vera ostendere, quæ vera sunt falsa demonstrare. Hanc qui sciunt, ceteros superbiendo despiciunt, hanc qui nesciunt subiecti & timidi ipsam in aliis mirantur. Hæc sibi obsequentibus præcipit bonorum temporalium culmina querere, adepta temporalis gloriae vanitate gaudere, malum pro iniuriis reddere, huiusque vita commoda vehementius amare. Nostra vero sapientia est, o Kymolane, nil per ostentationem fingere, sensum verbis aperire, vera vt sunt diligere, falsa deuincere, bona gratis exhibere, mala libenter tolerare quam facere, nullam iniuriae vltionem querere, pro veritate contumeliam lucrum astimare. Timor autem Domini, sicut ait scriptura, initium sapientiae est. Beatus homo qui sapientiam inuenierit veram, & cui prouidentia affluxerit Christiana. Melior est acquisitione eius negotiatione auri & argenti. Primi & purissimi fructus eius, quia pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur ei nequeunt comparari. Vera etenim sapientia est, cuius mens illustrata fulgoribus, & verum quod amet intelligit, & bonum amat quod cognoscit. Exemplum sapientiae à sole capiamus, vt inter cognitionem & amorem possimus discernere. Sol non omnes calefacit quibus lucet, & sapientia multos quidem docet quid sit faciendum, non tamen continuo accedit omnes, vt bonum velint opere adimplere quod nouerunt. Nam sicut aliud est multas scire diuitias, aliud possidere, neque notitia diuitem facit sed posseficio diuitiarum, ita multa scire ac sapienter intelligere non vere sapientem facit, si operum exhibitio non sequatur. Omnis enim sapientia nostra in hoc uno consistit, vt cognoscamus D E V M, ipsumque rite colentes super omnia, quia summum est bonum, totis viribus diligamus. Hæc est philosophia Christianorum, hæc sapientia certa fidem, ad quam omnes alia scientia principaliter sunt referenda. Hæc est consummata sapientia, quam omnes gentilium philosophi in tota sua vita quæsuerunt, nec vñquam inuenire, comprehendere, aut tenere potuerunt, quia religionem aut prauam retinuerunt, aut omnem penitus sustulerunt. Quisquis autem huius perfecta sapientiae familiaritatem obtinere meruerit, vere sapiens est, cīq; deinceps quicquid ingenii & laboris

*Banū pa-
tres præda-
tur etiā
legem &
Euangelium.*

T. Bithen
Opel's
Historia

itis viribus inflamate. Hoc autem
natus Dei spiritus gratia sue dona offendit. Non legimus quemquam
testimonis confirmato gratum posse
sensisse suspiria. Sicut enim Dei filius
ad populum, non illi propria vel altera
suam contulit, quod suo in eius
predicatores, dicens spiritus infusus,
ceritate loquebatur ignita, posse
obseruantiam voluntari redire
rum gratia spiritus ignita, mens &
miseratio Dei multa inter Christianos
et simili & audientibus vicentibus
convertebatur, incredibili gratia
et quoque Dei seruus candideq; deli-
dens contemptum ad quarempange
ter armavit. Erat enim sermodon
teger, non genitilium opinionis fidei
neq; fabulis, & risum mouenibus
turgidus, seu ad vanam affinen-
tiam imitatorum esse decet Kymolane
oriam, & auditorum vilitatem in omni
Christum praedicant modo Christi
modum rei temporalis. Ad veran-
tiam profitetur, praedicat, ame, la-
dilectione permaneas, ut fructu
em ad veram sapientiam requie-
nisi que huus mundi amorem habet.
Hec Gregorio, cor machinae
dider, que vera sunt falsa demonstra-
hanc qui nesciunt subiecti & indu-
cipit bonorum temporalium colli-
ere, malum proinuinis reddere, ha-
ero sapientiae, o Kymolane, p
vt sunt diligere, salfā delectare, bona
nullam iniuriam vltionem querere,
or autem Domini, sicut ait Iohannes
inuenierit veram, & cui prouida
potiatione auri & argenti. Primiti
s, & omnia qua deliderant en-
mens illustrata fulgoribus, & ven-
it. Exemplum sapientiae soli ca-
s discernere. Sol non omnes al-
iquid sit faciendum, non tam non
plete quoq; noruerunt. Nam iei-
ne notitia diuitem facit sed pulchri-
non vere sapientem facit, iope-
tia nostra in hoc vno confitit, q
er omnia, quia sumnum ei de
Christianorum, hac sapientiam
iter fuit referenda. Hoc alio
lophii tota sua vita quæsi-
toruerunt, quia religionem suam pre-
uisquis autem huius perfecte imp-
st, eiq; deinceps quicquid ingenuum
labora

IOANNIS TRITHEMII.

463

laboris poterit libenter impedit: contemptisque omnibus publicis & priuatis actionibus, ad huius se contemplationis studium conuertit. Arbitratur enim nec fallitur certe, multo esse praeclarioris diuinarum humanarumque rerum inuestigare ac scirerationem, quam peritus struendis opibus, aut vanis accumulandis honoribus inhærente. Quibus rebus, quoniam fragiles terrenaque sunt, & ad solius corporis pertinent cultum, nemo melior effici potest. Neque enim alia sapientia est quam veritas, in qua tenetur & cernitur summum & incommutabile bonum, quod in nullo est loco, & nusquam deest, quia ubique est totum. Haec nobis sola philosophandi causa est, beatitudinis desiderium. Est autem mentis nostra vera beatitudo summi & incommutabilis boni fructus, quæ ex cognitione & amore veritatis suboritur. Veram nuncigitur, o Kymolane, quæramus sapientiam, quæ in sola fide Domini nostri IESU CHRISTI formata consistit, sine cuius cognitione & a more nemo bearus evaserit inquam, sicut S. p̄sul Augustinus in quadam loco dicit: Nā qui sine salvatore salutem vult habere, & sine vera sapientia quæ est Christus astimat se prudentem fieri posse, non sanus sed æger, non sapiens sed stultus in aggritudine assidua laborabit, & fatuus in tenebris ignorantia permanebit. Ad veram sapientiam Christus via est, fides itineris dux, custos intemerata humilitas, decor & indumentum omnium territorum contemptus. Ad hanc sacerdos Christophilus cohortansait: Nemo fratres seducat. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, vt sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stultitia est apud Deum, & Dei sapientia contemnitur ab his qui gloriantur in sapientia vanitatis. Bonus Christianus, amator Dei, contemptor mundi, hostis vitiorum & cultor virtutum, vere sapiens est, etiam si omnem mundi sapientiam penitus ignoraret, cui nihil est alienum, nisi quod virtuti incongruum. Quocunque accesserit sua secum omnia fert, & totus insidus ei possit est, quoniam eo roto sicut suo vitetur. Meru non frangitur, nec potestate mutatur, non extollitur prosperis, nec tristibus deprimitur. Vbi enim vera sapientia, ibi virtus animi, ibi constantia, ibi fortitudo. Sapiens in Christi amore fundatus semper idem est, non minuitur, vt Ambrosius ait, neque augetur mutationibus rerum, nec vt patulus fluctuat, vt circumferatur omni vento doctrina, sed manet perfectus in Christo, fundatus charitate, radicatus fide. Sapiens igitur defectus rerum ignorat, & varios animi nesciactus, sed fulget sicut sol iustitia sine macula coram Deo & hominibus. Ut vero tales euadamus, o Kymolane, summa laborandum cura, quoniam maior & miserabilior cura non est, quam rebus intendere vanis, terrenis atque caducis, quæ animæ non solum nihil confert boni, sed maximo afficit portius malo. Discamus utilia & necessaria, quorum cognitio beatitudinem reprobuit, nec imitemur illos qui necessaria nesciunt, quoniam superflua diciderunt. Vale. Ex Colonia 22. die Iulii. Anno 1505.

XXVII.

IOAN. TRITH. IOANNI CANTHERIO FRISTO
medicine doctori salutem.

Quo d' tibi prospere succedant omnia, vt vero congaudemus amico, hoc in primis admonentes, quatenus sic transcas per bona temporalia, vt non atmittas æterna. Accipisti vxorem, non peccasti, sed tamen vendidisti libertatem. Res enim vxoria & philosophandi libertas non se muruo patiuntur in homine vno. Scribis enim: vxorem duxi iuuen-
culam pulchram, nobilem, & optime morigeratam. Auis rara mulier pulchra, nobilis, & bene morigerata. Et iuxta Euripidem in Medea:

περιμεγίση περιττα τυνέα,
οὐ γάρ οὐδὲ αὐτὸν διέρχεται.
Per maxima, inquit, saclæ est salutis,
Quando mulier contra virum non differt.

Pulchritudo enim mulieribus frequenter consuevit afferre superbiam, ex qua ortu dissensio & temeritas contra virorum imperia sumit, sicuti Menander ait:

τοτε πιστούς επέδει, οὐ δέ τινας γένεται.

Superba res est pulchra mulier. Et aliud quidam mulierum importunam temerita-

tem pulchre notaui dicens:

τοτε γάρ οὐδὲ διέρχεται οὐδὲ οὐδὲ.

Totus ista est Gaudia mea, tū mulier erit Gaudia mea.

Omnis mulier ira est, habet autem bonas duas horas

Alteram in thalamo, & alteram in morte.

Id est, unam quando dormit, & aliam quando mortua iacer, quia neminem lædit, ne minem offendit, nec vitetur conuictis. Vnde est & illud Menandri.

Qq 4